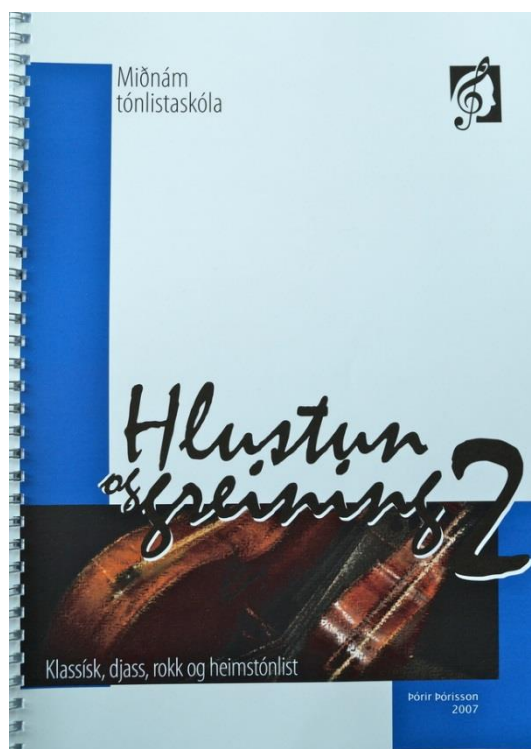

Tónfræði M2

Tónfræði M2 er ætluð nemendum sem stefna að miðprófi í tónfræðigreinum. Hún felur í sér seinni hluta miðnáms í tónfræði og í hlustun og greiningu. Nemendur vinna auk þess valverkefni í tónfræðigreinum þar sem þeir nýta og sýna fram á þá kunnáttu sem þeir hafa öðlast í tónfræðináminu. Nemendur þreyta að vori samræmt miðpróf Prófánefndar tónlistarskóla, sem er skilyrði fyrir því að fá afhent prófskírteini frá Prófánefnd tónlistarskóla fyrir miðpróf á hljóðfæri eða í söng. Tónheyrn í miðnámi er kennt í sérstökum tónheyrnartímum (sjá Tónheyrn M2).

Námsefni:

Tónfræði III eftir Aagot V. Óskarsdóttur (6. og 7. hluti)-lesbók og verkefnahefti
Hlustun og greining-miðnám 2 eftir Þóri Þórisson

Bækur fást í Vaski

Hér fyrir neðan má sjá námsmarkmið í Tónfræði M2.

Tónfræði

Nótnaritun

Nemandi

- þekki og geti skráð í viðeigandi lykli stofntóna, hækkaða tóna, lækkaða tóna, tvíhækkaða tóna og tvílækkaða tóna á tónsviðinu C-c''.
- þekki öll áttundaheiti og hafi öðlast skilning á nótnaritun á ólíkum tónsviðum.
- kunni skil á staðsetningu nótna í framangreindum áttundum á hljómborði.
- hafi mjög gott vald á nótnaritun í G-lykli.
- hafi öðlast skilning á hlutverki lykla í nótnaritun.
- hafi náð góðum tókum á nótnaritun í F-lykli.
- hafi kynnst nótnaritun í C-lykli (alt og tenór).
- kunni skil á helstu ritreglum um bjálka.
- kunni skil á helstu ritreglum um þagnir.

Hrynur

Nemandi

- kunni skil á helstu lengdargildum nótna og þagna.
- þekki hugtakið alla breve og tákn þess.
- kunni skil á ólum.
- kunni skil á helstu ritreglum takttegundanna 2/4, 3/4, 4/4 og 6/8.
- hafi kynnst takttegundunum 2/8, 3/8, 4/8, 7/8, 9/8, 12/8, 5/4, 6/4, 9/4, 12/4, 2/2, 3/2 og 4/2.
- þekki muninn á einföldum og samsettum takttegundum.

Laglína og tóntegundir

Nemandi

- þekki uppbyggingu eftirtalinna gerða tónstiga: dúrtónstigi, hreinn, hljómhæfur og laghæfur molltónstigi, dórískur tónstigi, frýgískur tónstigi, lýdískur tónstigi, mixólýdískur tónstigi, pentatónískur tónstigi, heiltónatónstigi og krómatískur tónstigi.
- geti skráð og greint af blaði eftirtaldar gerðir tóntegunda: dúr, moll, dórísk, frýgísk, lýdísk og mixólýdísk tóntegund.
- kunni skil á rithætti krómatíks tónstiga.
- geti greint af blaði tóntegund tónverka í dúr og moll.
- þekki og skilji hugtökin samnefndar, samhljóða og sammarka tóntegundir í dúr og moll.
- þekki uppbyggingu fimmundahrings og hafi öðlast leikni í öllum dúr- og molltóntegundum.
- geti nefnt 6 skyldustu tóntegundir allra tóntegunda til og með fjórum formerkjum.
- þekki eftirtalin hugtök: frumtónn, grunntónn, undirfortónn, fortónn og leiðsögutónn.
- hafi kynnst uppbyggingu og notkun kirkjutóntegunda.
- geti tónflutt stuttar laglínur í hvaða tóntegund sem er í G-lykli og F-lykli.

Tónbil

Nemandi

- geti greint á blaði og skráð á nótnastreng öll tónbil innan tólfundar.

Hljómar

Nemandi

- þekki eftirtalda hljóma og geti gert grein fyrir skyldleika þeirra: frumhljómur, undirforhljómur og forhljómur.
- kunni skil á uppbyggingu dúr- og mollhljóma í grunnstöðu og hljómhvörfum, svo og minnkaðra og stækkaðra hljóma.
- þekki skráningu framantalinna hljóma með rómverskum tölum.
- geti skráð dúr- og mollhljóma frá hvaða tóni sem er í grunnstöðu og hljómhvörfum.

Orð og tákni

Nemandi

- skilji og geti beitt öllum helstu hugtökum og táknum sem lúta að tónstyrk.
- skilji og geti beitt eftirfarandi hugtökum sem lúta að hraða: largo, larghetto, lento, grave, adagio, andante, andantino, moderato, allegretto, allegro, vivace, presto, ritardando, ritenuto, rallentando, allargando, accelerando, a tempo, rubato og tempo giusto.
- skilji og geti beitt eftirfarandi hugtökunum sem lúta að túlkun, affetuoso, agitato, amabile, animato, appassionato, brillante, calando, cantabile, capriccioso, con anima, con brio, con dolore, con fuoco, con moto, con spirito, dolce, doloroso, energico, furioso, giocoso, grazioso, maestoso, morendo, leggiero, marcato, espressivo, parlando, passionato, religioso, scherzando, semplice, smorzando, teneramente, tranquillo, vivo.
- skilji og geti beitt eftirtöldum hugtökum: a capella, a prima vista (a vista), ad libitum (ad lib.), arco, assai, attacca, coda, con (col), col legno, con sordino, da capo al segno, dal segno al fine, e, flageolet, fz (forzando, forzato), G.P. (Generalpause), m.d. (mano destra), m.s. (mano sinistra), ma, meno, mezza voce, molto, mosso, meno mosso, non, obbligato, ped., pizzicato (pizz), più, più mosso, poco, poco a poco, quasi, sempre, sfz (sforzando), sf (sforzato), secco, sopra, sordino, sotto, sotto voce, stretto, stringendo (string.), sostenuto, subito, simile, senza, solo, tacet, tanto, ma non tanto, troppo, ma non troppo, tutti, opus, unisono, vibrato, voce V.S.

Hlustun og greining

Hrynur

Nemandi

- hafi þjálfast í að tengja heyrn og ritun hrynhendinga í samræmi við markmið grunn- og miðnáms.

Laglína og tóntegundir

Nemandi

- geti greint hvort tónðæmi er í dúr eða moll.
- hafi þjálfast í að tengja heyrn og ritun laglínuhendinga.

Hljómar

Nemandi

- geti greint eftir heyrn eftirtalda hljóma í einföldum hljómagangi: I, IV, V.
- geti greint eftir heyrn aðalendi, hálfendi, kirkjuendi og gabbendi.

Hlustun, greining og saga

Nemandi

- hafi öðlast leikni í að lýsa blæ tónverka með eigin orðum.
- kunni skil á einröddun, margröddun (hómófóníu) og fjölröddun (pólýfóníu).
- geti greint eftir heyrn á milli einröddunar, hómófóníu og pólýfóníu.
- hafi þjálfast í að greina á milli tónverka frá eftirtöldum stíltímabilum: barokk, klassík, rómantík, 20. öldin/samtími.
- hafi kynnst og geti greint á milli eftirtöldum gerðum tónverka: einleiksverk, kammerverk, hljómsveitarverk, ópera og konsert.
- þekki og geti greint sönötuform.
- þekki uppbyggingu sinfóníuhljómsveitar og hljóðfæri hennar.
- geti greint eftir heyrn hljóðfæri sinfóníuhljómsveitar.
- þekki og geti greint helstu hljóðfæri sem notuð eru í popp-, rokk- og djasstónlist.
- hafi kynnst völdum hljóðfærum frá mismunandi heimshlutum.
- hafi kynnst uppsetningu og lestri raddskráa.
- hafi þjálfast í að fylgja rödd tiltekins hljóðfæris í raddskrá.
- hafi fengið innsýn í sögu íslenskrar tónlistar.
- hafi kynnst valinni íslenskri tónlist frá mismunandi tíma.
- hafi fengið innsýn í vestræna tónlistarsögu.
- hafi kynnst nokkrum helstu tónskáldum tónlistarsögunnar.
- hafi kynnst valinni vestrænni klassískri tónlist frá ólíkum tímabilum.
- hafi kynnst valinni þjóðlaga- og heimstónlist.
- hafi kynnst valinni popp- og rokktónlist.
- hafi kynnst valinni djasstónlist.

Valverkefni

Í Tónfræði M2 vinnur nemandi valverkefni í samræmi við grunnprófskröfur Aðalnámskrár tónlistarskóla:

Við lok grunn- og miðnáms eiga nemendur að skila valverkefni sem metið er sem hluti viðkomandi áfangaprófs. Markmið valverkefnis er að nýta og dýpka þekkingu nemenda í ákveðnum þáttum námsins, þ.e. sköpun, greiningu, hlustun eða flutningi, auk þess að stuðla að frumkvæði og sjálfstæðum vinnubrögðum. Miða skal umfang verkefnisins við námsstig, aldur og þroska nemenda. Heimilt er að verkefnið sé unnið í hópvinnu.

Verkefnunum má skila munnlega, skriflega eða í hljóðriti. Verkefni geta verið með ýmsum hætti, svo sem tónsmíðaverkefni, stutt ritgerð, veggspjald, vefsíða, kynning eða frásögn tengd tónlistarsögu, hlustun eða upplifun. Tónsmíð getur verið í formi flutnings eða upptöku eða rituð. Viðfangsefni í tónlistarsögu og greiningu geta verið skrifleg eða munnleg verkefni um ákveðna tónlistarstefnu, stíl, tónskáld, tónverk eða hljóðfæri. Verkefni geta tekið til dægurtónlistar, djasstónlistar, klassískrar tónlistar eða heimstónlistar.

Þó að framangreind dæmi séu nefnd eru valverkefnum í raun engin takmörk sett og sjálfsagt að nýta ímyndunarafli kennara og nemenda til hins ítrasta.